

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

06 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, împotriva sentinței Judecătorei Ungheni din 06 noiembrie 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 februarie 2018, declarat de avocatul Mihail Croitoru, în numele inculpatei

***Burlacu Oxana XXXXXXXX, născută la
xx xxxxxxxxxxx xxx, originară și locuitoare a s. XXXXXXXX, r-
nul XXXXXXXX, cetățeană a R. Moldova, fără antecedente
penale.***

Termenul de examinare,
instanța de fond: 17.05.2017 – 06.11.2017,
instanța de apel: 23.11.2017 – 07.02.2018,
instanța de recurs: 02.05.2018 – 06.06.2018.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătorei Ungheni din 06 noiembrie 2017, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Burlacu Oxana a fost condamnată în baza art. 165 alin. (2) lit. b), d) Cod penal la 5 ani închisoare, cu executare *în penitenciar pentru femei*, cu privarea de dreptul de a exercita activități în domeniul turismului, organizării de a pleca peste hotare a persoanelor și organizării migrațiunii pe un termen de 3 ani, începând de la reținere.

2. Instanța de fond a constatat că în perioada lunii octombrie 2013, inculpata Burlacu Oxana, aflându-se pe teritoriul or. Călărași, acționând împreună și prin înțelegere prealabilă cu o persoană în privința căreia cauza penală a fost disjunctă, și alte persoane neidentificate de organul de urmărire penală, în scop de profit, intenționat, urmărind scopul traficului de ființe umane în scop de exploatare în muncă, prin înșelăciune manifestată prin promisiunea de angajare la un lucru bine

plătit în Federația Rusă, precum și prin abuz de poziție de vulnerabilitate manifestată prin situația precară din punct de vedere al supraviețuirii sociale (starea socială, materială și familiară grea, și lipsa surselor financiare de întreținere), i-au recrutat pe cetățenii Mînzac S., Cernitu I., Cernitu A., Ciocoi I., Glodeanu L., Glodeanu N., Danilenco V. și Gheorghîța V., cu consimțământul acestora.

Ulterior, în perioada lunii noiembrie 2013, inculpata Burlacu Oxana, acționând împreună și prin înțelegere prealabilă cu o persoană în privința căreia cauza penală a fost disjunctă și alte persoane neidentificate de organul de urmărire penală, urmărind realizarea scopului infracțional, din cont propriu le-au organizat transportarea pe cale auto victimelor Mînzac S., Cernitu I., Cernitu A., Ciocoi I., Glodeanu L., Glodeanu N., Danilenco V. și Gheorghîța V. până în localitatea Novonadejdenschii, regiunea Voronej, Federația Rusă, unde i-au adăpostit într-o încăpere nestabilă, și acționând cu scopul privării victimelor de posibilitatea de a reveni în Republica Moldova, le-au confiscat pașapoartele naționale, iar apoi deținând controlul asupra victimelor Mînzac S., Cernitu I., Cernitu A., Ciocoi I., Glodeanu L., Glodeanu N., Danilenco V. și Gheorghîța V., care erau în stare de vulnerabilitate determinată de aflarea într-o țară străină și lipsa de mijloace financiare strict necesare pentru supraviețuire, prin amenințare cu aplicarea violenței fizice și aplicarea violenței fizice și psihice nepericuloase pentru viață și sănătatea persoanei, i-au exploatat prin muncă, la diverse lucrări agricole timp de șase luni, fără achitarea salariului promis.

Instanța a reținut că inculpata a recunoscut în totalitate vina și faptele indicate în rechizitoriu, solicitând examinarea cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, declarând că se căiește de cele comise.

Deoarece aceste probe i-au confirmat integral vinovăția, instanța a încadrat acțiunile inculpatei în baza art. 165 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, ca traficul de ființe umane, adică recrutarea, transportarea și adăpostirea unei persoane, cu consimțământul acesteia, în scopul de exploatare prin muncă, săvârșit prin amenințare cu aplicarea violenței fizice și psihice nepericuloase pentru viață și sănătatea persoanei prin confiscare a documentelor, precum și prin înșelăciune și abuz de poziție de vulnerabilitate, de mai multe persoane, asupra a mai multe persoane.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 61, 75-77 Cod penal, 364¹ Cod de procedură penală, că inculpata nu are antecedente penale, nu este angajată în câmpul muncii, are la întreținere 3 copii minori, că a comis o infracțiune deosebit de gravă, ce se pedepsește cu închisoare de la 7 la 15 ani, că nu s-au constatat circumstanțe atenuante și agravante, că inculpata a solicitat examinarea cauzei în baza art. 364¹ Cod de procedură penală și beneficiază de reducerea cu 1/3 a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoarea, fiind astfel stabilite noile limite minime și maxime a pedepsei prevăzute de art. 165 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, și anume: de la 4 ani și 8 luni la 10 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, concluzionând că reeducarea și corectarea ei, este posibilă doar prin aplicarea pedepsei sub formă de închisoare, în limita prevăzută de lege.

3. Avocatul Tudor Țurcanu, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatei să-i fie amânată

executarea pedepsei penale până la atingerea vârstei de 8 ani a copilului Xxxxx X. a.n. xx.xx.xxxx.

Apelantul a invocat, că acțiunile inculpatei au fost corect calificate, însă contrar prevederilor art. 7, 61, 75, 79 Cod penal, acesteia i-a fost stabilită o pedeapsă prea aspră, nefiind proporțională cu criteriile de individualizare a pedepsei.

Instanța de judecată urma să se expună asupra solicitării părții apărării privind aplicarea prevederilor art. 79, 96 Cod penal față de inculpată.

Inculpata educă și întreține 3 copii minori Xxxx X. a.n. xx.xx.xxxx, Xxxxxx X. a.n. xx.xx.xxx și Xxxxxx X. a.n. xx.xx.xxxx, dintre care doi au vârsta de până la 8 ani.

În aceste condiții, sunt stabilite circumstanțele atenuante – tragerea inculpatei la răspundere penală pentru prima dată, inculpata se caracterizează pozitiv, este tânără și are la întreținere 3 copii minori, părțile vătămate nu au pretenții față de inculpată și solicită ca aceasta să nu fie pedepsită.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 februarie 2018, apelul a fost respins, ca nefondat.

Instanța de apel a reținut, că la stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatei, prima instanță a dat deplină eficiență dispozițiilor art. 61, 75 Cod penal și în special celor de la art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, ce determină scopul ei, criteriile generale de individualizare, precum și dreptul garantat de reducere cu o 1/3 a limitelor stabilite de legiuitor în sancțiunea normei penale aplicate.

Astfel, având în vedere scopul pedepsei penale ce se referă la restabilirea echității sociale și corectarea celui vinovat, întru prevenirea comiterii faptelor penale, inclusiv cu conținut analogic, instanța de fond corect a ținut cont de persoana inculpatei care este la prima abatere de la legea penală, săvârșind cu intenție o infracțiune din categoria celor deosebit de grave, caracterul prejudiciabil al cărei, rezultă din urmările survenite, chiar și în lipsa pretențiilor de despăgubiri materiale, în lipsa unei ocupații utile ce i-ar asigura o sursă stabilă de venit.

Pedeapsa numită inculpatei este proporțională gravității faptei comise, pericolului ei social și scopului scontat privind corectarea în vederea conștientizării caracterului prejudiciabil al acțiunilor infracționale cu prevenirea lor pe viitor, precum și manifestarea unei atitudini corecte față de valorile sociale ocrotite de legea penală.

Solicitarea apelantului, privind atenuarea pedepsei penale prin aplicarea dispozițiilor art. 79 Cod penal, este inacceptabilă, la caz lipsind circumstanțe excepționale, cele invocate în aspectul caracteristicii pozitive de la locul de domiciliu și îngrijirea copiilor minori, recunoașterea vinovăției și căința sinceră, nu pot fi apreciate drept circumstanțe ce ar face o excepție de la general, ele fiind luate în considerație la aplicarea dispozițiilor alin. (8) art. 364¹ Cod penal.

În acest sens, sunt relevante dispozițiile pct. 11 a Hotărârii Plenului CSJ nr. 8 din 11.11.2013, cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale, potrivit căror, drept excepționale, vor fi astfel de împrejurări care micșorează esențial gravitatea faptei și consecințele ei, precum și date privind personalitatea făptuitorului (grad de invaliditate – I, II (persoana cu dezabilități severe și accentuate), merite deosebite față de societate, alte circumstanțe de importanță

majoră) apărute în împrejurările în care s-a derulat fapta infracțională, precum și datele cu privire la personalitatea infractorului, circumstanțe, împrejurări, particularități, situații sau stări de lucruri, care constituie excepție de la starea obișnuită a lor ori a personalității inculpatului, urmând a se ține cont de faptul, că împrejurările obișnuite sunt cele care predomină și caracterizează majoritatea cetățenilor și nu pot fi considerate excepționale.

Însă, atare circumstanțe nu au fost identificate nici la examinarea cauzei în fond și nici în apel, cele menționate în cererea de apel și invocate în cadrul examinării cauzei în ordine de apel, nefiind altele decât atenuante, care nu implică aplicabilitatea art. 79 Cod penal.

Concomitent, reieșind din gravitatea faptei comise ce în corespundere cu art. 16 alin. (5) Cod penal se califică ca infracțiune deosebit de gravă și pedeapsa închisorii numită inculpatei pe un termen de cinci ani, rezultă inaplicabilitatea cazului din speță a dispozițiilor art. 96 alin. (1) Cod penal ce acordă posibilitatea amânării executării pedepsei penale doar persoanelor condamnate care au copii în vârstă de până la 8 ani, cu excepția celor condamnate la închisoare pe un termen mai mare de 5 ani pentru infracțiuni deosebit de grave împotriva persoanei.

Or, pe lângă faptul, că respectiva normă penală se aplică doar în privința persoanei cu statut de condamnat, ea are interdicții de aplicare asupra pedepsei închisorii mai mare de cinci ani stabilită, inclusiv pentru infracțiuni deosebit de grave. Nu pot fi aplicate la caz, nici dispozițiile art. 90 și 90¹ Cod penal, având în ambele cazuri interdicții la alin. (4).

Lipsa pretențiilor din partea părților vătămate, nu înlătură răspunderea penală pe care inculpata urmează s-o poarte pentru fapta comisă, scopul ei fiind restabilirea echității sociale prin repunerea echilibrului dintre valorile sociale afectate de comportamentul făptuitorului și restricțiile statale, impuse de lege ca măsură de pedeapsă. Mai mult ca atât, nu toate victimele au invocat lipsa pretențiilor față de inculpată.

5. Avocatul Mihail Croitoru a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea parțială a hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatei să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă, cu amânarea executării pedepsei penale până la atingerea vârstei de 8 ani a copilului minor Xxxxx X. an. xx.xx.xxxx, conform prevederilor art. 96 Cod penal.

Recurentul a invocat, că inculpatei urma să-i fie stabilită o pedeapsă în conformitate cu prevederile art. 96 Cod penal, care permit amânarea executării pedepsei penale până la atingerea vârstei de 8 ani a copilului minor Xxxx X. a.n. xx.xx.xxxx, ținându-se cont de circumstanțele atenuante ale cauzei, cât și de caracteristica autorității locale, referitor la faptul că la moment inculpata este însărcinată.

Inculpata a manifestat căință sinceră și continuă atât pe parcursul urmăririi penale cât și în instanța de judecată, regretând enorm fapta comisă.

Instituțiile penitenciare nu sunt adaptate pentru deținerea femeilor gravide și a celor cu copii mici, iar amânarea executării pedepsei pentru femeile gravide și femeile cu copii cu vârsta de până la 8 ani, reprezintă un mijloc eficient de realizare a scopurilor pedepsei penale.

Astfel, se acordă posibilitatea femeilor gravide și femeilor, care au copii în vârstă de până la 8 ani să nască în condiții normale și /sau să participe la educarea copiilor, fără a condiționa o distanțare între copii și părinți, care ar putea avea repercusiuni asupra educației acestora.

În drept, recursul este fondat pe art. 427 alin. (1) pct. 6), 16) Cod de procedură penală – instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme anterior de către Curtea Supremă de Justiție.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

În primul rând, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, dar doar în temeiurile prevăzute de lege.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs. Potrivit art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat. În corespundere cu art. 430 alin. (5) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să conțină indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens. Potrivit art. 6 pct. 11¹) Cod de procedură penală, eroare gravă de fapt constituie stabilirea eronată a faptelor, în existența sau inexistența lor, prin neluarea în considerare a probelor care le confirmau sau prin denaturarea conținutului acestora. Eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor.

Sub acest aspect se reține că recursul ordinar este fondat și pe temeiurile din art. 427 alin. (1) pct. 6), 16) Cod de procedură penală cum ar fi că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme anterior de către Curtea Supremă de Justiție (*pct. 5. din decizie*).

Însă, în recursul respectiv, în pofida normelor de drept enunțate, nu este specificat, în raport cu relevanțele conținute în partea descriptivă a hotărârilor contestate, asupra căror motive invocate în apel nu s-ar fi pronunțat instanța și care ar fi erorile de drept și esența circumstanțelor că motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, că acesta este expus neclar, că instanța ar fi admis o eroare gravă de fapt, dar raportată la exigențele art. 6 pct. 11¹) Cod de procedură penală, care i-ar fi afectat soluția, că norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme anterior de către Curtea Supremă de Justiție și care ar fi aceasta, fiind omisă în totalitate și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens (*pct. 5. din decizie*).

Rezultă, că recursul menționat nu îndeplinește cerințele legale de conținut în partea vizată, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al avocatului cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica, și să se expună, apoi, asupra unor temeuri neargumentate legal de recurent.

Or, conform art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

În al doilea rând, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv și în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În această ordine de idei și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar, în care nici nu sunt indicate concrete erori de drept și clar definite (*pct. 5. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 2., 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel, legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei în latura pedepsei aplicate inculpatei, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, just luând în considerare personalitatea inculpatei, consecințele faptei comise de ea și gradul de pericol social al infracțiunii săvârșite, ținând corect cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, conform căror persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare.

Or, soluția instanței de fond și de apel este conformă și jurisprudenței naționale, potrivit cărei recunoașterea vinovăției care atrage incidența procedurii simplificate, nu poate fi valorificată ca o circumstanță atenuantă judiciară prevăzută de art. 76 alin. (1) lit. f) Cod penal, deoarece ar însemna că aceleiași situații de drept să i se acorde o dublă valență juridică (*pct. 35, Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 13 din 16.12.2013, „Cu privire la aplicarea prevederilor art. 364¹ CPP de către instanțele judecătorești”*). Instanțele urmează să asigure aplicarea măsurilor aspre de pedeapsă față de persoanele adulte care au săvârșit infracțiuni grave (*pct. 17 din Hotărârea Plenului*

Curții Supreme de Justiție, nr. 8 din 11.11.2013, Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale).

Totodată, se reține că inculpata a fost condamnată pe art. 165 alin. (2) lit. b), d) Cod penal și această infracțiune este prevăzută la cap. III din Codul penal, iar potrivit art. 96 alin. (1) Cod penal, femeilor condamnate gravide și persoanelor care au copii în vârstă de până la 8 ani, instanța de judecată le poate amâna executarea pedepsei până la atingerea de către copil a vârstei de 8 ani, dar cu excepția celor condamnate la închisoare pentru infracțiuni prevăzute la cap. III Cod penal (*în redacția de până la 20.12.2017 – cu excepția celor condamnate la închisoare pentru infracțiuni împotriva persoanei*).

Deci, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului în corespundere cu prevederile legale (*pct. 2., 4. din decizie*).

Pe lângă aceasta, recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanțele de fond și de apel au apreciat probele și circumstanțele cauzei în latura pedepsei penale.

Însă, pornind de la relevanțele art. 6 pct. 11¹), 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor, iar judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei în latura pedepsei penale în alt sens decât cel pe care îl propune avocatul este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recurs au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2. – 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița c. Moldovei*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârile contestate conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că s-au aplicat inculpatei pedepse individualizate conform prevederilor legale, și că recursul ordinar este unul vădit neîntemeiat.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce recursul menționat este vădit neîntemeiat, acesta urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Mihail Croitoru, împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni din 06 noiembrie 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 februarie 2018, în privința inculpatei Burlacu Oxana XXXXXXX pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 04 iulie 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco